

225/2021. zakon.rada.gov.ua. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0036525-21#Text> [in Ukrainian].

20. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031 roky [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2021-2031]. (n.d.). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy – Ministry of Education and Science of Ukraine. mon.gov.ua. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> [in Ukrainian].

Отримано редакцією 5.05.2022 р.

УДК 378.015.3:[373.2.011.3-051:005.336.2]:7(477)(043.3)

DOI: 10.31376/2410-0897-2022-1-48-72-79

ДИСЦИПЛІНА «МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ» ЯК ІНТЕГРОВАННИЙ СКЛАДНИК РОЗВИТКУ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Аторіна Вікторія Миколаївна

доктор філософії, старший викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

e-mail: viktorija081216@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-4829-7010

У статті висвітлено зміст і методику викладання авторської дисципліни «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» як інтегрованого складника розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Наведено приклади проведення лекційних і практичних занять із застосуванням технологій проблемного, інтерактивного і мультимедійного навчання та завдань для самостійної роботи студентів. Окреслено подальші наукові розвідки, що стосуватимуться студіювання зарубіжного досвіду організації зазначеного процесу й можливостей його впровадження в процес фахової підготовки майбутніх вихователів в українських закладах вищої освіти.

Ключові слова: естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, інтеграція, технологія проблемного навчання, технологія інтерактивного навчання, технологія мультимедійного навчання.

Постановка проблеми. Однією з актуальних проблем дошкільної освіти є підготовка компетентного вихователя. Вагомим складником його професійної компетентності є естетична. Розвиток естетичної компетентності вихователів здійснюється ще на етапі фахової підготовки. Наповнення фахових дисциплін відповідними питаннями й завданнями для самостійної роботи студентів не забезпечує уповні розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів, тому виникає необхідність розроблення дисципліни, яка, по-перше, цілеспрямовано формувала б означену компетентність, інтегрувала знання з інших предметів, а по-друге, не дублювала зміст фахових навчальних дисциплін.

Із цією метою була розроблена вибіркова навчальна дисципліна «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти». Вона в комплексі з іншими фаховими дисциплінами спрямована на розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти і покликана забезпечувати розвиток усіх компонентів естетичної компетентності: мотиваційного, особистісного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка державних нормативно-правових документів (Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») (1993), закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про дошкільну освіту» (2011), «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» (2019), Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (2013), Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2019), Базовий компонент дошкільної освіти (2021) засвідчують актуальність і перспективність завдання формування ключових компетентностей у майбутніх вихователів. Оволодіння майбутніми бакалаврами естетичною компетентністю набуває особливого значення у зв'язку з вимогами стандарту дошкільної галузі до естетичних знань, умінь і навичок вихователів, які мають виховати в дітей дошкільного віку почуття краси в її різних проявах, ціннісне ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва.

Різні аспекти естетичного виховання, формування й розвитку естетичної компетентності майбутніх фахівців досліджено В. Бутенко, Л. Глазуною, О. Заїкою, С. Кондратюк, Л. Масол, О. Мисик, Л. Михайловою, Г. Падалкою, О. Рудницькою, Г. Сотською, І. Тимофєєвою, Н. Федорченко, Т. Швець, О. Щолоковою та ін.

Так, С. Кондратюк, В. Бутенко визначають художньо-естетичну компетентність майбутнього вихователя як особистісне новоутворення, яке забезпечується єдиною, цілісною структурою, основними компонентами якої є такі: мотиваційний (наявність мотивів, цілей, потреб, ціннісних орієнтацій щодо здобуття широкого спектру естетичних знань, умінь і навичок, здатності до сприйняття різних видів мистецтва й мистецької творчості); когнітивний (сприйняття творів мистецтва як суспільного явища й системи, що постійно розвивається); діяльнісний (сукупність умінь і навичок для практичного вирішення завдань у галузі естетики, що характеризують здатність майбутнього вихователя вирішувати професійні завдання, які виникають у реальних ситуаціях професійної педагогічної діяльності з дітьми дошкільного віку, орієнтуючись на естетичну сутність); рефлексивний (здатність майбутнього вихователя до самооцінки ставлення мистецьких традицій свого та інших етносів; уміння аналізувати хід і результати власної практичної діяльності, об'єктивно оцінювати себе, власний рівень мистецької майстерності); комунікативний (здатність майбутнього вихователя до спілкування з дітьми дошкільного віку в процесі мистецької освіти на основі обміну особистісними духовними цінностями); естетичний (інтегратор усіх компонентів у процесі освоєння різних видів мистецтва) [9]. Нам імпонує таке трактування поняття, оскільки є близьким до розуміння нами сутності естетичної компетентності майбутнього вихователя.

Вивчаючи потенціал фахових дисциплін у розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів, зокрема дисципліни «Основи природознавства з методикою», Л. Загородня, В. Аторіна наголошують на її цінності, яка полягає в тому, що майбутні педагоги вчаться використовувати природу як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку [6].

Аналіз сучасних досліджень (І. Бех, Н. Гавриш, І. Зязюн, В. Ільченко, І. Кіндрат, О. Савченко та ін.) і практики роботи педагогів закладів дошкільної освіти свідчить про стійкий інтерес до проблеми інтеграції в освіті. Так, І. Кіндрат розглядає інтеграцію як принцип, на якому ґрунтуються управлінські та педагогічні аспекти діяльності закладу дошкільної освіти – і це відображається в системі планування та організації освітнього процесу [7].

Мета статті полягає в представленні змісту і методики викладання авторської дисципліни «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти», яка виконує роль інтегрованого складника розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Навчальна дисципліна «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» є вибірковою, виконує інтегративну функцію і в комплексі з іншими фаховими дисциплінами спрямована на розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» зазначено, що «інтеграція – це доцільне об'єднання та координація дій різних частин цілісної системи» [4, с. 401]. Педагогічний словник трактує це поняття таким чином: це процес зближення і зв'язку наук, що відбувається водночас з процесами їх диференціації [11].

Під поняттям «інтеграція» провідний дидакт початкового навчання О. Савченко розуміє «об'єднання, яке направлене на посилення інформаційного змісту і емоційне збагачення сприйняття, мислення і почуттів учнів, завдяки отриманню додаткового цікавого матеріалу, що дає можливість з різних сторін пізнати явище, поняття, досягти цілісності знань учнів» [13].

Розглядаючи питання інтегрованих занять в закладі дошкільної освіти Н. Гавриш розуміє інтеграцію як таку, що спрямована на розкриття цілісної сутності певної теми засобами різних видів діяльності, що об'єднуються в широкому інформаційному полі заняття через взаємне проникнення та збагачення [5].

В. Ляпунова вважає, що інтегральним показником якості підготовки майбутнього вихователя дітей дошкільного віку з урахуванням інформаційних технологій є вияв інформаційної компетенції в поєднанні з іншими видами професійної компетенції (правознавчою, культурознавчою, релігієзнавчою, психолого-педагогічною тощо), що визначається вмінням мобілізувати отримані знання і досвід у конкретній ситуації, ступенем самостійності, розвитком творчих здібностей, створенням атмосфери задоволення від сприйняття інформації, самого процесу розумової діяльності

[10].

І. Козловська зазначає, що реалізація тенденцій розвитку освіти в сучасних умовах неможлива без інтегративного підходу, оскільки інтеграція – це процес і результат створення єдиного, цілісного змісту навчання на основі гармонійної реалізації міждисциплінарних зв'язків [8].

Під час розроблення навчальної програми дисципліни «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» урахували вимоги Стандарту вищої освіти за спеціальністю 012 »Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [14].

Мета навчальної дисципліни – розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У процесі її вивчення вирішуються такі завдання:

- формування особистісної мотивації майбутніх бакалаврів дошкільної освіти до естетичного саморозвитку та набуття естетичної компетентності як складника професійної;
- набуття досвіду систематизації знань у галузі естетики, дошкільної педагогіки і психології, фахових методик, необхідних для ефективності естетичного виховання дітей дошкільного віку;
- оволодіння вміннями перетворювати навколишню дійсність за законами краси та залучати дітей до різних видів естетичної діяльності;
- осмислення та набування досвіду активного застосування принципів естетики та засобів естетичного виховання в освітньому процесі закладу дошкільної освіти;
- розвиток особистісних якостей (сприйнятливність, натхненність, естетичний смак), необхідних для успішної реалізації естетичної діяльності й естетичного виховання дітей дошкільного віку.

У процесі вивчення дисципліни в майбутніх бакалаврів формуються такі компетентності:

Фахові:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу в процесі перетворення навколишньої дійсності за законами краси в закладі дошкільної освіти;
- здатність до художньо-естетичного самовираження, естетичного оцінювання дійсності та творів мистецтва, творчих робіт дітей, батьків вихованців;
- здатність до міжособистісної взаємодії в процесі естетичного виховання дітей дошкільного віку;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в галузі естетики;
- здатність застосовувати знання в педагогічних практичних ситуаціях під час організації різних видів естетичної діяльності дошкільників (споглядальної, оцінювальної, художньої, образотворчої).

Спеціальні:

- здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації в галузі естетики;
- здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і художньо-естетичного самовираження, самосвідомість, самооцінка, самоповага) в процесі естетичного виховання;
- здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень та базових знань із мистецтва (види та жанри мистецтва, постать художника, засоби художньої виразності) та досвіду самостійної художньо-творчої діяльності;
- здатність до організації ігрової (провідної), художньо-мовленнєвої й художньо-продуктивної (образотворчої, музичної, театральної) діяльності дітей раннього і дошкільного віку та до їх супроводу;
- здатність до самоосвіти, художньо-естетичного саморозвитку як майбутніх вихователів, готовність до безперервності в освіті.

Окрім того, майбутні бакалаври після вивчення дисципліни мають продемонструвати такі програмні результати навчання:

- розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, засоби, організаційні форми, методи та прийоми, що використовуються в процесі естетичного виховання дітей від народження до навчання в школі;

- розуміти, описувати й аналізувати процеси естетичного розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових понять у галузі естетики та її категорій;
- розуміти і визначати особливості змісту та форм естетичної діяльності дітей дошкільного віку;
- планувати реалізацію завдань естетичного виховання в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку;
- володіти технологіями організації та функціонування естетичного середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

Навчальний матеріал дисципліни об'єднано в сім логічно пов'язаних тем, а саме:

1. Зміст навчальної дисципліни «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти».
2. Естетика як основа осмислення сутності розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.
3. Естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.
4. Засоби, форми, методи розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.
5. Забезпечення вихователями естетичної спрямованості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти як практична форма розвитку естетичної компетентності.
6. Розвиток здібностей дошкільників до естетичного сприймання та визначення краси в різних формах її існування як результат розвитку естетичної компетентності вихователя.
7. Естетична компетентність вихователів як умова збагачення естетичного складника різних видів дитячої діяльності.

Реалізація змісту навчальної дисципліни передбачала проведення лекцій. Так, перша лекція з теми «Зміст навчальної дисципліни «Методика розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти»» вступна, проблемна. Вона давала здобувачам освіти перше цілісне уявлення про навчальну дисципліну, її мету, завдання та основні поняття. Вивчення цієї теми вимагало актуалізації й інтеграції знань із дисциплін «Вступ до спеціальності», «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча», «Основи образотворчого мистецтва з методикою» (освітнього ступеня (ОС) «Бакалавр»).

Друга лекція з теми «Естетика як основа осмислення сутності розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» інформаційна, проблемна. Під час її проведення висвітлювали сутність понять «естетика», «основні категорії естетики», «принципи естетики», «естетична свідомість особистості», «естетичні почуття», «естетичний смак», «естетичний ідеал», формували уявлення про естетичні погляди і теорії, визначали місце естетики в розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Основу для сприймання інформації в контексті означеної теми становили знання вибіркової навчальної дисципліни «Етика й естетика» (ОС «Бакалавр»).

Третя лекція – «Естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» – інформаційна, розкривала основні естетично ціннісні орієнтації вихователя закладу дошкільної освіти, репрезентувала характеристику психолого-педагогічних, методичних, спеціальних знань та вмінь, необхідних для здійснення естетичного виховання дошкільників, розкривала проблему розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів в Україні та за кордоном. Під час цієї лекції майбутні вихователі інтегрували знання з дисциплін «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», «Основи педагогічної майстерності» «Основи образотворчого мистецтва з методикою» (ОС «Бакалавр»).

Лекція четверта з теми «Засоби, форми, методи розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» інформаційна, проблемна, спрямована на характеристику засобів, форм, методів та принципів розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, розроблення й реалізацію **плану самовдосконалення** естетичної компетентності майбутніх вихователів. Сприйманню інформації сприяла інтеграція знань із дисциплін «Вступ до спеціальності», «Основи педагогічної майстерності» (ОС «Бакалавр»).

Лекція п'ята з теми «Забезпечення вихователями естетичної спрямованості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти як практична форма розвитку естетичної компетентності», інформаційна, проблемна. Вона спрямована на ознайомлення майбутніх вихователів із освітнім

напрямом «Дитина у світі мистецтва» Базового компонента дошкільної освіти (редакція 2021 р.), принципами організації естетично-розвивального середовища для особистісного розвитку дитини, використанням законів краси та гармонії у створенні цілісного архітектурного ансамблю закладу дошкільної освіти. Окрім того, здобувачі бакалаврського рівня спільно з викладачем аналізували естетичний складник освітніх програм «Я у Світі», «Дитина», парціальних програм художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» та «Грайлик» з організації театралізованої діяльності в закладу дошкільної освіти. Основу для сприймання інформації в аспекті означеної теми становили знання майбутніх бакалаврів із таких дисциплін: «Етика й естетика», «Основи образотворчого мистецтва з методикою», «Педагогіка дошкільна», «Вступ до спеціальності», «Теорія і методика музичного виховання» (ОС «Бакалавр»).

Лекція шоста з теми «Розвиток здібностей дошкільників до естетичного сприймання та визначення краси в різних формах її існування як результат розвитку естетичної компетентності вихователя» – інформаційна, проблемна, спрямована на характеристику особливостей естетичного сприймання дітьми дошкільного віку різноманітних об'єктів природи і явищ дійсності, що відбуваються в соціумі, природі, музиці; краси людини як єдності зовнішнього вигляду і внутрішніх характеристик; краси праці, побуту. Основу для сприймання інформації в контексті означеної теми склали знання з навчальних дисциплін «Психологія дитяча», «Педагогіка дошкільна», «Вступ до спеціальності», «Основи образотворчого мистецтва з методикою», «Основи природознавства з методикою», «Теорія і методика музичного виховання» (ОС «Бакалавр»).

Сьома, завершальна, лекція з теми «Естетична компетентність вихователів як умова збагачення естетичного складника різних видів дитячої діяльності» інформаційна, проблемна. Вона розкривала завдання естетичного виховання дітей дошкільного віку, естетичного розвитку дошкільників у процесі різних видів дитячої діяльності (ігрової, художньо-мовленнєвої, зображувальної, музичної, фізкультурно-оздоровчої, самостійної, трудової). Окрім того, майбутні вихователі ознайомилися з критеріями та діагностикою естетичного розвитку дошкільників. У процесі розгляду означених питань теми майбутні бакалаври інтегрували знання з дисциплін «Художня праця», «Культура мовлення та виразне читання», «Педагогіка дошкільна», «Основи образотворчого мистецтва з методикою», «Основи природознавства з методикою», «Теорія і методика музичного виховання», «Теорія та методика фізичного виховання» (ОС «Бакалавр»).

Проведення всіх лекцій супроводжувалося демонстрацією комп'ютерних презентацій, тобто застосуванням мультимедійних технологій. Майбутнім бакалаврам пропонували для перегляду слайди презентацій, на яких було представлено тези лекції, визначення основних понять, проблемні питання для обговорення, зразки творів мистецтва, оформлення приміщення й ділянки закладу дошкільної освіти, висновки.

Алгоритм проведення лекцій з авторської навчальної дисципліни передбачав: 1) привітання зі студентами; 2) спонукання їх до критичного й вдумливого сприймання інформації; 3) спонукання до аналізу репрезентованої інформації; 4) засвоєння інформації відповідно до рівня розвитку естетичної компетентності й фахової в цілому кожного студента.

Під час лекції ми ставили майбутнім бакалаврам запитання, які стимулювали розвиток розумових процесів, не налаштовували на автоматичне заучування інформації, активізували думки, виховували інтерес до інформації, репрезентованої на занятті. За допомогою лекцій ми намагалися в логічно систематизованій формі подати оптимальний обсяг інформації. Лекції склалися зі вступу, основної частини, висновків.

У кінці кожної лекції конкретних домашніх завдань студентам не задавали, але озвучували тему наступної, що давало їм змогу самостійно за бажанням підготуватися до неї. Засвоєнню матеріалу студентами сприяв інтерес до інформації, його безпосереднє чуттєве сприймання. На лекцію майбутні вихователі реагували позитивно. Це було помітно, адже в процесі викладу матеріалу вони наводили приклади із життя, після завершення заняття спілкувалися один з одним за змістом прослуханої лекції.

Під час подання матеріалу ми враховували принцип наступності. Виклад інформації передбачав органічний зв'язок із попереднім матеріалом і точний та логічний перехід до наступного. У процесі вибору змісту і під час його викладу ми спиратися на вже наявні в студентів знання і досвід, набутий під час практики в ЗДО, про які дізналися під час анкетування, бесід, спостереження за практичною діяльністю майбутніх вихователів.

Робити висновки з кожної лекції ми залучали всіх студентів, ставлячи їм навідні запитання. Наприклад, у кінці лекції на тему «Естетика як основа осмислення сутності розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» висновок був відповіддю на такі запитання: Що нового ви дізналися із сьогоднішньої лекції?, Які основні категорії естетики ви знаєте?, Назвіть їх основні особливості. Що таке естетичний смак?, Хто або що є для вас естетичним ідеалом?

Практичні заняття як форма узагальнення теоретичних знань і трансформації їх на рівень практичних умінь і навичок були спрямовані на розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Їх проводили з використанням педагогічних технологій інтерактивного, мультимедійного й проблемного навчання. Під час проведення практичних занять створювалося інтерактивне середовище, яке сприяло розвитку в студентів творчого мислення, уміння вирішувати певні завдання в умовах навчальної діяльності, виробленню практичних навичок із організації естетичного виховання дошкільників у закладі дошкільної освіти. На таких заняттях створювалась довірлива доброзичлива атмосфера співпраці, студенти адекватно і щиро висловлювали свої погляди на обговорювану проблему, творчо підходили до розвитку власної естетичної компетентності.

Ефективними щодо формування когнітивного та діяльнісного компонентів естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти під час практичних занять є технології інтерактивного навчання.

На початку практичного заняття з метою активізації розумової діяльності майбутніх вихователів і актуалізації знань щодо сутності основних понять теми ми застосовували такі методи інтерактивного навчання: «Мікрофон», «Незакінчені речення» тощо. Наприклад, у процесі вивчення теми «Естетична компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» студентам було запропоновано низку завдань. Під час їх виконання вони застосовували знання з галузі естетики, працювали з літературними джерелами, використовували методи аналізу, узагальнення, порівняння. Майбутнім вихователям закладів дошкільної освіти пропонувалися завдання для самостійної роботи репродуктивного, репродуктивно-творчого та творчого рівнів, а саме:

Завдання 1. Укладіть список загальнолюдських естетичних цінностей, які найбільше відповідають ментальності українського народу з українських прислів'їв і приказок (не менше 15 позицій) (репродуктивно-творчий рівень).

Завдання 2. Розкрийте значення естетичної функції дитячої народної іграшки (репродуктивний рівень).

Завдання 3. Проаналізуйте основні українські державні документи на предмет наявності в них завдань, спрямованих на естетичне виховання молодого покоління (репродуктивно-творчий рівень).

Завдання 4. Розробіть презентацію «Естетична освіта дошкільників у країнах світу» (країну студент обирає за власним бажанням) (творчий рівень).

Під час вивчення теми «Забезпечення вихователями естетичної спрямованості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти як практична форма розвитку естетичної компетентності» запропоновано наступні завдання.

Завдання 1. Здійсніть порівняльний аналіз: естетичного складника змісту освітніх програм «Я у Світі», «Дитина»; динаміки естетичних ідеалів українців різних епох (репродуктивно-творчий рівень).

Завдання 2. Розробіть рекомендації для вихователів щодо естетизації предметно-розвивального освітнього середовища ЗВО (репродуктивно-творчий рівень).

Завдання 3. Розробіть ескіз оформлення групової кімнати для однієї з вікових груп (на вибір) (творчий рівень).

На цьому етапі студенти вчилися застосовувати знання, здобуті під час вивчення тем. Завдання викладача полягло в тому, щоб використовувати прийоми, які дозволяють проконтролювати рівень засвоєння майбутніми бакалаврами знань, проаналізувати їх у контексті теми заняття, виявити слабкі місця, спонукати до застосування знань у конкретних педагогічних ситуаціях. Використовувались проблемні запитання, елементи бесіди й дискусії для узагальнення та порівняння вивченого матеріалу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, авторська дисципліна «Методика

розвитку естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти» виконує роль інтегрованого складника підготовки майбутніх вихователів, зокрема, забезпечує розвиток у них естетичної компетентності, оскільки ґрунтується на знаннях низки фахових дисциплін, а якість реалізації її змісту великою мірою залежить від доцільного й комплексного використання технологій проблемного, інтерактивного й мультимедійного навчання. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Перспективними напрямками подальших наукових розвідок є студіювання зарубіжного досвіду організації зазначеного процесу й можливостей його впровадження в процес фахової підготовки майбутніх вихователів в українських закладах вищої освіти.

Список використаної літератури

1. Аторіна В. М. Розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у фаховій підготовці: дис. ... д-ра філософії: 011 Освітні, педагогічні науки. Глухів, 2021. 314 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini> (дата звернення: 19.04.2022).
3. Бех І. Д. Інтеграція як освітня перспектива. *Початкова школа*. 2002. № 5. С. 5–7.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, 2005. 1728 с.
5. Гавриш Н. Інтегровані заняття: Методика проведення. Київ: Шк. світ, 2007. 128 с.
6. Загородня Л. П., Аторіна В. М. Розвиток естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи природознавства з методикою». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 2021. № 80. Ч. 1. С. 95–98.
7. Кіндрат І. Р. Інтеграційні засади побудови освітнього процесу в сучасному дошкільному навчальному закладі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 22(2). С. 114–120.
8. Козловська І. М. Інноваційні методики навчання у професійно-технологічній освіті: монографія. Львів, 2006. 172 с.
9. Кондратюк С., Бутенко В. Формування художньо-естетичної компетентності майбутніх вихователів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал*. 2020. № 8 (102). С. 442–456.
10. Ляпунова В. А. Інтеграція змісту гуманітарної та психолого-педагогічної підготовки студентів до формування толерантності у дітей дошкільного віку. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. № 3 (85). С. 84–90.
11. Педагогічний словник / за ред. дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка. Київ, 2001. 516 с.
12. Рожнова В. М. Сутність та структура естетичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. Глухів, 2019. Вип. 40. С. 71–79.
13. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах. Київ: Магістр-S, 1997. 255 с.
14. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> (дата звернення: 19.04.2022).

DISCIPLINE «METHODS OF THE DEVELOPMENT OF AESTHETIC COMPETENCE OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS» AS AN INTEGRATED COMPONENT OF DEVELOPMENT FUTURE PRESCHOOL TEACHERS' AESTHETIC COMPETENCE

Atorina Viktoriia

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Preschool Pedagogy and Psychology
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Introduction. *The development of future teachers' aesthetic competence is one of the urgent problems of preschool education. For this purpose, the discipline «Methods of the Development of Aesthetic Competence of Future Preschool Teachers» was created. It performs an integrative function and in combination with other professional disciplines aims to develop aesthetic competence of future preschool teachers. Also, it is designed to develop all components of aesthetic competence: motivational, personal, cognitive, activity and reflexive.*

Purpose. *The purpose of the article is to present the content and methods of teaching author's discipline «Methods of the Development of Aesthetic Competence of Future Preschool Teachers», which plays the role of an integrated component of the future preschool teachers' aesthetic competence development.*

Methods. *The scientific and methodological analyses of the literature as well as analysis of the basic scientific views are used in the research article.*

Results. *The results of scientific research can be used in higher education institutions for further improvement of future preschool teachers' professional training, in particular for the development of their aesthetic competence. The main provisions and theoretical conclusions of the study prove that the author's discipline «Methods of the Development of Aesthetic Competence of Future Preschool Teachers» is an integrated component of the development of aesthetic competence of future preschool teachers.*

Originality. *The author's discipline «Methods of the Development of Aesthetic Competence of Future Preschool Teachers» is developed and the methods of its teaching are proposed.*

Conclusion. *The discipline «Methods of the Development of Aesthetic Competence of Future Preschool Teachers» plays the role of an integrated component of the future preschool teachers' training, in particular, ensures the development of their aesthetic competence, as it is based on knowledge of a number of professional disciplines, and the quality of its content largely depends on the appropriate and integrated use of problem-based, interactive and multimedia learning technologies.*

Key words: *aesthetic competence of future teachers of preschool education institutions, integration, problem-based learning method, method of interactive learning, multimedia learning method.*

References

1. Atorina, V. M. (2021) Rozvytok estetychnoyi kompetentnosti maybutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoyi osvity u fakhoviy pidhotovtsi [Developing aesthetic competence of future preschool education institution teachers in the professional training]. (*Doctor's thesis*). Hlukhiv, Ukraine. [in Ukrainian].
2. Bazovy component doshkilnoyi osvity. [Basic component of preschool education]. (n.d.). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy – Ministry of Education and Science of Ukraine. *mon.gov.ua*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini> [in Ukrainian].
3. Bekh, I. D. (2002). Intehratsiia yak osvitiaperspektyva. [Integration as an educational perspective]. *Pochatkovashkola – Elementary school*, 5, 5–7. [in Ukrainian].
4. V. T., Busel (Ed.). (2005). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]*. Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
5. Havrysh, N. (2007). *Intehrovani zaniattia: Metodyka provedennia [Integrated classes: Methods of conducting]*. Kyiv: Shkilnysvit. [in Ukrainian].
6. Zahorodnia, L. P. & Atorina, V. M. (2021). Rozvytok estetychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity u protsesi vyvchennia navchalnoi dystsypliny «Osnovy pryrodoznavstva z metodykoiu». [Development of aesthetic competence of future educators of preschool education institutions in the process of studying the discipline «Fundamentals of Natural Sciences with Methods»]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova – Scientific Journal of Dragomanov National Pedagogical University*, 80 (1), 95–98. [in Ukrainian].
7. Kindrat, I. R. (2012). Intehratsiini zasady pobudovy osvitnoho protsesu v suchasnomu doshkilnomu navchalnomu zakladi. [Integration principles of building the educational process in a modern preschool educational institution.]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka – Bulliten of Taras Shevchenko Luhansk National University*, 22(2), 114–120. [in Ukrainian].
8. Kozlovska, I. M. (2006). *Innovatsiini metodyky navchannia u profesiino-tekhnologichnii osviti. [Innovative teaching methods in vocational education]*. Lviv, Ukraine. [in Ukrainian].
9. Kondratiuk, S. & Butenko, V. (2020). Formuvannia khudozhno-estetychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv. [Formation of future educators' artistic and aesthetic competence]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical Sciences: theory, history, innovative technologies*, 8 (102), 442–456. [in Ukrainian].
10. Liapunova, V. A. (2016). Intehratsiia zmistu humanitarnoi ta psykholoho-pedahohichnoi pidhotovky studentiv do formuvannia tolerantnosti u ditei doshkilnoho viku. [Integration of the content of humanitarian and psychological-pedagogical training of students to the formation of preschool children's tolerance]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka – Bulliten of Ivan Franko Zhytomyr State University*, 3 (85), 84-90.[in Ukrainian].
11. M. D., Yarmachenko (Ed.). (2001). *Pedahohichni slovnyk. [Pedagogical Dictionary]*. Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
12. Rozhnova, V. M. (2019). Sutnist ta struktura estetychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity. [The essence and structure of aesthetic competence of future educators of preschool education]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky – Bulletin of Hlukhiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*, 40, 71–79.[in Ukrainian].
13. Savchenko, O. (1997). *Suchasnyy urok u pochatkovykh klasakh. [The modern lesson in elementary school]*. Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
14. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 012 «Doshkilna osvita» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. [Standard of higher education in specialty 012 «Preschool education» for the first (bachelor's) level of higher education]. (2019). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> [in Ukrainian].

Отримано редакцією 25.04.2022 р.